Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Can Cuiàs - Sant Joan de l'Herm

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Ctra. de Vallvidrera, s/n.
Emplaçament	A la dreta de la cruïlla de la carretera de Vallvidrera a Molins de Rei amb el camí de la Muntanya.

Coordenades:

Latitud:	41.40831
Longitud:	2.0898
UTM Est (X):	423925
UTM Nord (Y):	4584485

Classificació

Número de fitxa	08221 - 69
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIII, XVI, XVIII-XX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Tipus de protecció:	BCIL
Tipus de protecció:	Xarxa natura 2000
Europea – Atributs inspire:	Natura 2000 – Lloc d'importància comunitària
Observacions protecció:	BPU-64 BCIL número de registre 10263 per aprovació de la Comissió d'Urbanisme del 7 de maig de 1987. La serra de Collserola forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa europea d'espais naturals protegits que té com a objectiu garantir la biodiversitat mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de les espècies de flora i fauna silvestres d'interès comunitari. El 5 de

setembre de 2006, el Govern de Catalunya, amb l'Acord de Govern 112/2006, aprova la llista definitiva de LIC (Lloc d'Importància Comunitària) i de ZEPA (Zona Especial Protecció Aus) que configura la Xarxa Natura 2000 al nostre país.
El Pla Especial de Protecció del Medi Natural i del Paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat), aprovat el 2020 amb aprovació definitiva per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya en sessió del 6 d'abril de 2021, estableix les directrius per a la preservació dels valors naturals i paisatgístics del parc, així com per a la regulació dels usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquest pla és l'eina principal per a la gestió sostenible de l'espai natural.

Data aprovació: dj., 07/05/1987 - 12:00
Número inventari Generalitat i altres inventaris IPAC 45467; Inventari del Patrimoni Cultural del Parc Natural de la Serra de Collserola (nº SJT. 012).
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial - productiu
Titularitat Privada
Titular: 001500100DF28C0001QB
Fitxes associades:
Rellotge de sol de can Cuiàs
Autoria de la fitxa David Torres Rodríguez - Kuanum
Data de registre de la fitxa: dj., 17/10/2024 - 13:34

Història

En el promontori del Coll de can Cuiàs i al peu de l'antic camí d'Olorda hi hagué la Capella de Sant Joan de l'Erm (Olga Sbert). La referència documental més antiga de l'ermita de Sant Joan de l'Herm, també anomenada Sant Joan del Coll, correspon a l'any 1228, moment en el qual el bisbe de Barcelona Berenguer de Palou II autoritzà la fundació d'una comunitat religiosa de Donades (*"deodatas")* al lloc, a una casa separada de la capella.

Situada entre les parròquies de Sant Just Desvern i Vallvidrera, a tocar del camí Ral que comunicava Santa Creu d'Olorda amb Sarrià, l'ermita formava part d'una xarxa de llocs de culte dispersos per Collserola que complien la funció de protecció i refugi de viatgers i pelegrins.

A partir de l'any 1228 la comunitat de monges *deodates* (donades) s'encarregà de tenir cura de l'ermita, residint en un petit edifici adossat. El rector de Sant Just Desvern va cedir, l'any 1229, la capella de Sant Joan del Coll a la comunitat de donades. L'indret ja era un petit monestir com l'altre monestir femení de Santa Maria de Valldonzella establert a la Torre de Santa Margaria (Santa Creu d'Olorda) però van quedar "soles" quan les monges de Valldonzella es va traslladar a la Creu Coberta el 1268. Al 1332 la comunitat de donades es va adscriure a la Regla de Sant Agustí. Al segle XV (post 1450) les monges es traslladen a Barcelona i l'any 1466 és el moment de la desaparició de la comunitat quan es fusionà amb les monges de Montalegre.

A partir de llavors, l'edifici de culte va experimentar una sèrie de transformacions que el convertiren en una masia ocupada per famílies de masovers al llarg dels segles XVI i XVII. La primera de la qual es té notícia va ser la família Mestre, que fundà la masoveria l'any 1541 i residí fins al 1647. Després, altres masovers

passarien pel monestir que durant anys va ser propietat del Seminari Episcopal de Barcelona.

El 1628 apareix documentada la família Cuiàs resident en aquesta casa, probablement en règim d'emfiteusi del Monestir de Montalegre. L'any 1640, Pau Cuyàs ja residia a la casa i el 1683 ja trobem el nom de Can Cuiàs aplicat a l'edifici. El segle XVIII va ser un període de transformacions en l'estructura de l'edifici, que va mantenir els cossos originals amb ampliacions i reformes, tal com testimonien elements com la data 1752 de la portalada dovellada.

Amb la mort de Josep Cuiàs l'any 1793, la casa va passar a ser d'uns nous propietaris, la família Ferran, que establiren can Cuiàs com la seva residència fins a l'any 1905. Així, durant aquest període la finca va ser coneguda com la casa Ferran.

Bibliografia

CARDONA, Daniel; DE FABREGUES-BOIXART, Oriol; FERRER, Xavier; GUASCH, David; MALARET, Antoni; MORAN, Josep; NUET, Josep; PANAREDA, Josep Maria; PÉREZ, Jordi; RENOM, Mercè (1987). *Sant Just Desvern, un paisatge i una història*. Ajuntament de Sant Just Desvern, Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

FONT GRASA, Pere; REVERTER SALA, Teresa (2010). *L'Abans de Sant Just Desvern: Recull gràfic 1870-1975*. Col·lecció Baix Llobregat. El Papiol: Editorial Efadós / Ajuntament de Sant Just Desvern.

MASDÉU TÉRMENS, Raimon (2019). *El monestir femení de Sant Joan de l'Erm (1228-1466)*. Sant Just Desvern: Ajuntament de Sant Just Desvern.

PÉREZ SÀNCHEZ, Miquel; ROURA NUBIOLA, Margarida; SANAHUJA TORRES, Dolors; SOLIAS ARÍS, Josep Maria (1982-1986). *Catàleg i Pla Especial de Protecció i Rehabilitació del Patrimoni Arquitectònic de Sant Just Desvern*. Fitxa 64. Ajuntament de Sant Just Desvern.

SALLENT GOTÈS, Llorens (1916). *Història documentada del Poble i Parròquia de Santa Maria de Vallvidrera*. Ed. Arxiu de la Catedral de Barcelona. Impremta de Francesc Xavier Rebès, Barcelona p. 312-315.

SBERT PÉREZ, Olga; MASDÉU TÉRMENS, Raimon (2019). "El territori de Sant Just Desvern en el segle XVIII. L'anàlisi del Cadastre de 1716". *Miscel·lània d'estudis santjustencs*, núm. 23.

SBERT PÉREZ, Olga; MASDÉU TÉRMENS, Raimon (2021). "Can Cuiàs de Sant Just Desvern. 1r premi Ramon Rovira". *Paratge*, núm. 34, p. 39-83.

TENAS ALIBÉS, Antonino (1947). *Notes històriques del poble i parròquia de Sant Just Desvern.* Barcelona, p. 71-73.

VIDAL JANSÀ, Mercè (coord.); MESALLES, Jordi; PIZARRO, Lluís (2002). *Guia del patrimoni arquitectònic de Sant Just Desvern.* Fitxa 72. Arxiu Municipal de Sant Just Desvern. Sant Just Desvern.

Enllaços d'interès:

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya

A can Cuyás (*Vallvidrera*).